

MEDITATIE AAN DE HAND VAN DE PROLOOG van het Johannus Evangelie (Joh 1,1-18)

Eerst de geest tot rust laten komen bij Hem. Wij zijn niet allereerst op aarde om iets te doen, om te werken. Ook niet om te bidden. Wij zijn niet allereerst op de wereld voor iets, maar voor *Iemand*. Daarom eerst Hem zoeken, zijn aangezicht zoeken. Dat geldt voor het werk net zo; anders gaan we de dingen te weinig doen voor Hem, in verbondenheid met Hem. Dus eerst bij Hem ons rustpunt vinden. Dus niet te ijverig beginnen. Om niet in een activisme te schieten. Mensen die te gespannen ergens mee bezig zijn, leven vaak vanuit een gevoel niet helemaal aanvaard te zijn. Ze weten soms zelf nauwelijks waar dat vandaan komt, zo ver kan dat in hun levensgeschiedenis terug liggen.

Ontspannen. Het lijkt dan wel, alsof men zichzelf minder moet verloochenen, als men de dingen niet zo krampachtig doet. Dat kan de indruk geven, dat het ook wel op een gemakkelijke manier kan, maar eigenlijk is het een grotere zelfverloochening; want men laat zichzelf los, wanneer men bij voorbaat stelt dat men zal doen wat meer met Hem verbindt. Men raakt zichzelf meer kwijt, al is het dan niet in een kramp. *Met Jezus verbonden leven kan dan van een kramp bevrijden*, zodat men niet meer aan de kramp toegeeft, maar zich aan Hem geeft. *Krampachtigheid kan zelfzuchtig zijn*: ik wil zelf volmaakt zijn. Christelijke volmaaktheid is niet als de heidense volmaaktheid; het is niet zozeer natuurlijke volmaaktheid als wel bovennatuurlijke volmaaktheid. Men geeft er zich aan Jezus en dan pas aan het werk voor mensen en dingen. Als iemand zich aan Jezus geeft dan kan het best zijn dat dan het werk minder volmaakt is. Dat men dan gemakkelijker nee zegt. Ja zeggen is niet altijd zo christelijk; dat is soms meer een kwestie van slapte, van eigenlijk niet nee durven zeggen. *Er voor uit komen dat men iets niet kan, of dat men het niet zo vlug kan als mensen verwachten, is soms een veel grotere versterving* dan zich over de kop werken. Om het gevoel te hebben: 'Nu zijn ze tenminste content'. Dan gaat men toch niet echt van mensen houden, noch van God.

In de kleine daden telkens Hem zoeken, dat verbindt met Hem. Als men dan bij mensen komt, of als anderen op bezoek komen, verbindt men door zijn eigen verbondenheid met Hem, ook de anderen met Hem. Mensen worden niet zozeer met God verbonden doordat men de hele tijd met hen over God praat — dat moet men ook op zijn tijd doen — maar dat moet vanuit de verbondenheid met Hem voortkomen. *Mensen worden, ook als men niet over God praat, toch met Hem verbonden, als men Hem met zich meedraagt*, door die sfeer, die vredevolle sfeer van rust in Hem. Daarom eerst tot rust komen in Hem. Het gebed is niet een werkstuk of een kunststuk, maar eerst 'Hem aanvaarden' (Joh 1,11-12). Daarna kan men verder zijn best doen. Maar niet zó bekommerd zijn om het gebed, dat men Hém vergeet. Dat geldt voor het werk natuurlijk net zo; zodat Hij ons bidden en werken kan doen. Anders raakt de mens dicht. Men is niet zelf de eerst verantwoordelijke voor zijn gebed. De anderen ook niet, en de overste ook niet. Aan anderen en aan de overste kan men zich onttrekken; op een gegeven ogenblik zien ze toch niets; of ze zien je, maar weten niet wat je van binnen doet. Anderen zijn dus natuurlijk niet de eerst verantwoordelijken, maar men is het ook zelf niet. *Hij is het*. Het is goed in dit besef te leven, zodat men zich aan zijn beweging overgeeft wanneer men gaat werken. Hij zal ons wel coördineren en aan elk ingeven wat het beste is. 'Hij was eerder dan ik' (Joh 1,15); *Hem dan ook het, eerst laten zijn. Voordat men gaat bidden, eerst Hem er laten zijn*, dan pas het gebed. Heel rustig eerst de plaats kiezen waar men naartoe zal gaan; waar men denkt het beste te bidden, waar men denkt Hem het meest te vinden; anders is men al een stuk ingetogenheid kwijt door rond te lopen, te zoeken. Dus eerst de plaats kiezen waar men Hem het meest denkt te vinden. *Een plaats waar men niet beweegt, om alleen door Hem te worden bewogen*, meer open te staan voor zijn beweging, om beter te kunnen merken in welke richting men door Hem wordt bewogen. Dan kiest men de beste plaats voor Hem. Zich telkens afvragen, waarin men Hem meer vindt; dus telkens vragen om het méér, niet in de zin van: 'altijd

maar meer', maar als er tussen twee dingen te kiezen is, dan kiezen wat meer ons met Hem verbindt. Dat is de betekenis van: *alles tot Gods meerdere eer*.

Als men de plaats heeft vastgesteld, dan pas opstaan. Daar rustig naar toe gaan. Ingetogen blijven, niet onderweg iets binnenlaten wat men tijdens het bidden maar moeilijk uit de gedachten kan zetten. Onderweg ermee bezig zijn, niet alles willen zien wat er gebeurt, alvast met Hem bezig zijn. Een pas voor de plaats even afremmen en stil blijven staan, omhoog kijken. In kerk of kapel doet men dat vanzelf, men blijft even stilstaan en maakt een kniebuiging en gaat dan pas naar de plaats. Het is goed iets dergelijks ook te doen als men op zijn kamer bidt; zich niet meteen in de stoel laten vallen of op de bidstoel neervallen, maar er even bij stilstaan: 'God ziet mij'. Dat is eigenlijk wat men doet als men de kapel in komt en knielt. Het eerste is: 'Hij is er, ik ben niet alleen'. Eerst groeten, dan pas iets anders gaan doen. Zo bij alle bidden eerst contact leggen.

Dan pas ingaan in het gebed, liggend, zittend of geknield in de houding waarin men vermoedt Hem het meest te vinden. Altijd de houding kiezen waarin men vermoedt Hem het meest te vinden. Het gaat immers *niet om de houding op zich*, het gaat erom *Hem te vinden*. Dat het niet gaat om de dingen op zich, kan een mens vrij maken van een gespannen kramp om de dingen goed te willen doen. 'Maar we moeten de dingen toch goed doen!': door een overmatige aandacht voor wat men doet, wordt dit losgemaakt uit de verhouding tot Hem voor wie men het doet. Als men iets voor iemand doet, dan wordt dat goede zelf iets anders, dan zijn de dingen niet meer op zich: dingen en mensen kunnen groter zijn dan ze uit zichzelf zijn. Dat ook vragen als een genade: dat al onze bedoelingen, dat is het meest intieme van een mens, de redenen waarom wij iets doen, van Hem mogen zijn. De mens kan goede dingen doen om een verkeerde reden: iemand helpen om er zelf beter van te worden. Iemand kan ook verkeerde dingen doen met een goede bedoeling. Per ongeluk. Als een woord verkeerd valt, ofschoon het helemaal niet zo was bedoeld. Het innerlijk heeft tot op zekere hoogte een eigen leven, en daarom vragen wij dat ook dat op Hem geordend mag zijn. Ook alle afzonderlijke daden en het geheel van onze werkzaamheden, zuiver geordend in dienst en lof van zijn goddelijke Majesteit. In die ordening is dus ook de lichaamshouding opgenomen, zodat men ook met het lichaam bidt. Men kan zich helemaal aan Hem geven, met ziel en lichaam in dienst en lof van zijn goddelijke Majesteit.

De geschiedenis gaat hier over het begin. Men kan daarbij denken aan het begin van zijn leven, van zijn roeping, aan elk begin. Het begin van een ziekte, om te weten: toen was Hij ook daarbij. Soms zijn mensen door sommige dingen opeens zo geweldig opgewonden en van hun stuk, omdat zij er niet aan denken dat God erbij is. 'Die man of vrouw heeft me dit of dat gezegd; dat had hij of zij eigenlijk niet mogen zeggen'. 'U hebt gelijk, maar maak u toch niet zo druk'. Bij alles bedenken: 'Jezus wist ervan; God heeft het toegelaten: ik moet de dingen niet beleven zonder God, want God is erbij'. '*Zonder Hem is niets geworden van wat geworden is*' (Joh 1,3). Dat geldt ook voor het leven van een groep. Men hoeft ook de groep niet te redden. Of er zich te druk over te maken. Want het eigene van alle schepping, van heel de schepping, is dat in het begin het Woord er al was. In dat besef gaat men heel de werkelijkheid op een andere manier beleven: doorzinderd, doorweven, doordesemd van Gods aanwezigheid. Ook de geschiedenis, dat het Woord vlees wordt en onder ons woont.

De plaats is de hele schepping, alles: 'Alles is door Hem geworden' (Joh 1,3). Dat invullen. Ook de dingen waarvan men op het eerste gezicht denkt: 'Dat is toch zonder Hem gebeurd'; de dingen waar men zich zorgen om maakt, zijn niet zonder Hem. In alles,

hoe ongeborgen men er ook in is, in alles zich geborgen weten, als men maar diep genoeg dat geheim van alles ziet.

Vragen wat we verlangen: *een innerlijke kennis van Christus, onze Heer als 'vol genade en waarheid'* (Joh 1,14). Dat is niet een uitwendige kennis die buiten ons blijft, maar een zo op ons inwerken dat *wij innerlijk weten dat Hij overal bij is*. Zodat Hij werkelijk voor ons de vervulling is van alles. Zodat het voor ons een blijvend bewustzijn en een besef wordt dat wij in Hem alles hebben gekregen, en wij niet bang zijn maar daar vrede en vreugde in beleven. *Wij vragen een innerlijke kennis van Christus onze Heer om Hem meer lief te hebben en te volgen*.

Het beste is om het evangelie drie keer door te nemen;

1° Meer op de personen letten; het Woord, God.

Dan invullen: 'Zie ik Jezus als het Woord? Zie ik Hem als wat God me zeggen wil?' Alles wat God mij zeggen wil, in Jezus zien, dát betekent dat Hij het Woord is. Ook de mensen invullen. Dus eerst de personen.

2° Dan opnieuw het evangelie lezen, maar meer op de woorden letten.

Dat het Woord er in het begin was, betekent dat God als het ware een verleden tijd heeft voor alles wat er gebeurt. God is er altijd voor, zoals Hij er ook altijd na is. 'Voordat mij dit of dat is overkomen, was God er al, was God bij mij, werd ik al door God aangesproken'. Het dan invullen in het eigen leven.

Woord voor woord invullen, anders blijven de woorden groot maar leeg. Genade, waarheid, heerlijkheid. Eniggeboren, Vader. Proberen de woorden heel dichtbij in te vullen: 'Wat is dat voor mij: Genade? Heb ik dat ooit meegemaakt? Zijn er in mijn leven ogenblikken geweest dat ik zei: Dit is voor mij een ogenblik van genade?' Het niet ingewikkeld maken, maar grote woorden een beetje een gezicht geven. Woord voor woord volgieten met de werkelijkheid van het eigen bestaan, zodat men het evangelie leest als een boek van het eigen leven. Het evangelie is niet zomaar het leven van Jezus; daarvoor staan er teveel dingen niet in. Het is een leven van Jezus, zoals de evangelist dat van belang vindt voor zijn kerk. Men heeft er dus tegelijkertijd het leven van Jezus en het leven van de kerk, het leven van Jezus voor zover het samenvalt met het leven van de kerk. Daarom is het mogelijk en goed het evangelie steeds in te vullen. Zo is het evangelie bedoeld.

3° Nu meer op het gebeuren letten, op wat ze doen.

Dus eerst de personen, dan de woorden en dan de daden. De bedoeling is meerdere malen het evangelie door te nemen, maar drie keer op een andere manier, zodat men er door een soort herhaling steeds dieper inkomt. Intussen kan Hij op ons inwerken. Want het eigenlijke van het gebed is dat Hij op ons inwerkt; want terwijl wij met de woorden en daden bezig zijn, spreekt en doet God al. 'In het begin was het Woord' (Joh 1,1): dat is hetzelfde Woord dat Hij nu tot ons spreekt in het evangelie.

Enkele opmerkingen uit de Proloog;

1. Een begin staat niet op zichzelf, het is een begin van iets. Spreken over een begin kan iets uitsluitends hebben: als iets alleen maar in het begin zo was; maar kan ook iets insluitend hebben: als iets in het begin al zo was en nu nog zo is. In het tweede geval is het begin de inzet van iets blijvends en geeft het begin aan wat er altijd bij hoort, wat min of meer wezenlijk is. Zo is er het absolute begin van wat er voortaan altijd door wordt gezegd:

*'In het begin was het Woord
en het Woord was bij God
en het Woord was God.
Dit was in het begin bij God' (Joh 1,1-2; vgl Joh 1,25).*

Als het evangelie zegt: *'In het begin was het Woord'* (Joh 1,1). Dat betekent niet: 'Toen was het er en nu niet meer', maar: 'Al meteen in het begin was het er; je ben geen moment in je leven of in je roeping of in je ziekte of in je problemen waar je mee zit of in je ongeluk, je bent geen moment geweest zonder dat *Hij je aansprak*. Je bent nooit zonder God geweest'. En niet alleen ben je er nooit geweest zonder dat God bestond, zoals de zon en de maan bestaan of een ster aan het andere einde van de hemel, nee, het evangelie zegt niet: *'In het begin was er een God'*, maar: *'in het begin was het Woord'* (Joh 1,1).

Als het evangelie zegt dat het in het begin zo was, dan is dat insluitend bedoeld: *'Van meet af aan heeft God u toegesproken en dat is nog zo'*. Het hoort bij ons, bij onze roeping, bij onze genade, dat God ons altijd iets zal blijven zeggen. Dat Hij altijd een boodschap aan ons heeft, een boodschap aan ons geeft; dat Hij altijd naar ons toe gericht is, dat de liefde die Hij in zijn Woord heeft geopenbaard, er altijd voor ons zal zijn.

Dat is iets om heel stil bij te worden, om ons helemaal van te laten doordringen.

Bij elk nieuw gebeuren was Hij er al; bij elk nieuw begin was Hij er al; zo kunnen ook wij het verwachten. Als men een nieuw begin mag maken, en gebed en retraite is daarvoor, kan men daar zelf naar uitzien, maar Hij doet dit nog meer.

Wij laten na, maar, in Hem begint alles. Hij is een begin dat nooit ophoudt een begin te zijn.

Het is goed ons te laten doordringen van het besef hoezeer wij in Gods hand zijn. 'Ik schrijf u, vaders, dat gij Hem kent die er was vanaf het begin' (1 Joh 2,13.14).

Door de kennis van Jezus is een raakpunt met God, bij wie Hij was vanaf het begin. Het kan vastheid geven in het leven, te weten: 'Ik ken niet zomaar iemand, maar iemand die de wereld in de hand draagt'. Zoals men dat wel eens ziet afgebeeld.

*Het Woord is allereerst Gods woord:
'In het begin was het Woord
en het Woord was bij God ...
Het Woord is vlees geworden' (Joh 1,1.14).*

Iemand die in een huis gaat wonen, gaat dat huis inrichten. Echt bewonen maakt een huis eigen; men kan er de eigenheid van de bewoner in bespeuren. Als in mensen Gods woord woont, kan men in hen de eigenschappen van Gods woord herkennen. *'In een mens die gehoorzaam is aan Gods woord, heeft zijn liefde werkelijk haar volmaaktheid bereikt'* (1 Joh 2,5). Een mens moet altijd God horen spreken. 'In het begin was het Woord' (Joh 1,1) betekent dat God spreekt. Als 'in een mens die gehoorzaam is aan Gods Woord', die gehoor geeft aan dat Woord, Gods liefde haar volmaaktheid heeft bereikt, dan is Gods Woord dus een Woord van liefde. Het is Gods liefde die de heiligheid in deze wereld bewerkt. Door Gods Woord.

'Ik schrijf u, vaders, dat gij Hem kent die er was vanaf het begin. Ik schrijf u, jonge mannen, dat gij sterk zijt. *Gods Woord woont in u en gij hebt de boze overwonnen'* (1 Joh 2,14). Het woord van God is dus een kracht in de mens: Gods Woord en onze overwinning horen bij elkaar. Gods woord is iets levends, niet een vluchtig woord, maar iets dat woont, en in de kracht waarvan wij de boze overwinnen. Gods woord is een krachtwoord, een krachtwoord dat de boze overwint.

Als God de wereld zozeer heeft liefgehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven, dan wil dat zeggen: Hij heeft er maar één en Hij heeft dus alles gegeven. Er is dus niet méér te geven. Eniggeboren is dus niet alleen een titel van Gods bijzondere liefde voor de Zoon, maar ook voor ons. Stel je voor: je hebt van iets kostbaars maar één exemplaar en dat geef je; dat is op het menselijk vlak wat God doet. Bij God is dat natuurlijk de eniggeboren Zoon. In wie de godheid in alle volheid woont.

Veel mensen denken aan God als ze bidden, en af en toe tussen het werk door. De rest van de tijd zijn ze gewoon, wat ze dan gewoon noemen. Maar er bestaat ook een genade waardoor het gewoon wordt om bewust nooit zonder Hem te zijn.

'De bruidegom is hij die de bruid heeft, maar de vriend van de bruidegom, die staat te luisteren of hij hem hoort, is al vol blijdschap wanneer hij de stem van de bruidegom verneemt. Zo nu is mijn vreugde en ze is volkomen'. (Joh 3,29). Dat is de vreugde van de nederige: hij hoeft niet zelf de bruidegom te zijn; hij hoeft niet zelf in tel te zijn, de aandacht te hebben, maar hij luistert; luisterend heeft hij het middelpunt van zijn aandacht en zijn wezen in de ander; de ander vult hem vol blijdschap; daar kan niets meer bij. Hij hoeft niets meer, hij raakt alle gedachten aan zichzelf kwijt, zonder ja maar dit of als dat maar; hij is 'vol blijdschap . . . Zo is mijn vreugde en ze is volkomen' (Joh 3,29).

Merkwaardig dat dit woord over de vreugde bij de geboden staat, bij het onderhouden van geboden. Als men ziet hoe het nu met de geboden gaat, zou men af en toe vol droefheid kunnen zijn. Stil maar, wacht maar; Hij gaat door, en aan het einde zal men toch weer vol vreugde zijn: 'Omdat Ik dit gezegd heb, is uw hart vol droefheid . . . Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: gij zult wenen en weklagen, terwijl de wereld zich zal verheugen. Gij zult bedroefd zijn, maar uw droefheid zal in vreugde verkeren.

Hij heeft met die vreugde van ons te maken; die gaat zijn weg; door de droefheid heen: 'Nu kom Ik naar U toe, en nog in de wereld zeg Ik dit, opdat zij mijn vreugde ten volle in zich zouden bezitten' (Joh 17,13).

De vreugde zit natuurlijk in het hart en in heel het wezen. Maar door de woorden krijgt de vreugde klank, inhoud. Anderen kunnen er iets van verstaan, dat woord in zich opnemen en zo krijgen ze deel aan de vreugde: 'En nog in de wereld zeg Ik dit, opdat zij mijn vreugde ten volle' (jawel: ten volle) 'ten volle in zich zouden bezitten' (Joh 17,13).

De woorden van Jezus en de geschriften van de gewijde schrijvers liggen in elkaars verlengde. Zij hebben Jezus' woorden opgevangen en geven ze door: 'Ik hoop bij u te komen en mij mondeling met u te onderhouden; dan zal onze vreugde volkomen zijn' (2 Joh 12).

Terwijl Jezus in de tempel leerde, riep Hij met luider stem: 'Gij kent Mij en gij weet waar Ik vandaan ben; toch ben Ik niet uit Mijzelf gekomen, maar Hij die waarachtig is, heeft Mij gezonden. Hem kent gij niet' (Joh 7,27-28). De uitroep met luider stem gaat altijd om Jezus' hemelse afkomst. Ook bij Johannes de Doper, als hij zegt: 'Die achter mij komt, is vóór mij, want Hij was eerder dan ik' (Joh 1,15). De uitroep met luider stem gaat altijd over de goddelijkheid van Jezus: 'Jezus verklaarde met luider stem: Wie in Mij gelooft, gelooft niet in Mij, maar in Hem die Mij gezonden heeft; en wie Mij ziet, ziet Hem die Mij gezonden heeft' (Joh 12,44-45).

De luide stem dient om te wijzen op het geheim van Jezus. Want Jezus gaat boven alles, voor alles. 'Die achter mij komt, is mij voor' (Joh 1,15). Dat in het eigen leven invullen; of dat bij u zo is, die voorrang van Jezus. Door de verstrooiing kan men merken wat op een bepaald ogenblik

voorgaat, ook in de gedachtegang. Men is aan het bidden en opeens heeft iets anders voorrang genomen. Dan weet men: Op dit terrein zit het niet goed; ben ik niet goed voorgesorteerd. Hij moet vóór mij, ik moet achter Hem blijven. Het is soms alsof men Hem heeft ingehaald. Dan geeft de eigen wagen de snelheid aan en de richting van de karavaan van uw leven. Niets daarvan; terug; laat Hem ons maar weer inhalen. Hij gaat voorop. Op de punten waarover men verstrooid is, moet men iets in het leven veranderen. Daar vindt men stof om te biechten.

Men kan zich zo aan iets vasthouden, ook aan de heilige dingen, er zo trots op zijn dat men andere mensen gaat minachten. 'Maar een uit hun kring, Nikodemus, die vroeger bij Jezus gekomen was, merkte op: Veroordeelt onze Wet iemand zonder hem eerst te horen en te vernemen wat hij doet?' (Joh 7,50-51). De wet is dus niet uit zichzelf een hinderpaal. Nagaan wat u hindert om bij Jezus te komen. Nagaan hoe het zou kunnen helpen. Bij voorbeeld door er anders mee om te gaan, of met sommige dingen misschien zelfs helemaal niet.

Jezus' verhouding tot Mozes is even ingewikkeld als zijn verhouding tot de wet. Mozes staat immers vaak voor zijn wet (Joh 1,17.45; 7,19.23; 8,5). Mozes is een verwijzing naar en een voorbeeld voor Jezus, maar dan een voorbeeld dat door Jezus wordt overtroffen:

*'Werd de Wet u door Mozes gegeven,
de genade en de waarheid kwamen
door Jezus Christus' (Joh 1,17).*

Mozes is niet niemand; dat geldt ook voor Johannes de Doper. Toch worden zij door Jezus voorbijgestreefd, door Jezus ingehaald. Daar gaat het in het leven om. Men mag best wat betekenen voor anderen, maar prijs de dag waarop men zelf minder gaat betekenen door voorrang te geven aan Hem. Dat is Johannes de Doper overkomen; dat is Mozes overkomen: 'Degene over wie Mozes in de Wet geschreven heeft en ook de profeten, Hem hebben wij gevonden: Jezus' (Joh 1,45). De mensen Jezus laten vinden. Laat ze maar over ons heenlopen, langs ons heenlopen. Naar Jezus, Jezus: 'En deze Mensenzoon moet omhoog worden geheven zoals Mozes eens de slang omhoog hief in de woestijn' (Joh 3,14). Mozes' daad is maar een voorbeeld. Wat hij heeft gedaan, is gebeurd opdat wij in Jezus het heil zouden herkennen.

Wij hebben de kennis van God uit de eerste hand: 'De eniggeboren God, die in de schoot van de Vader is, Hij heeft Hem doen kennen' (Joh 1,18).

Misschien ben je voorzichtig, zoals het geloof dat ons is overgeleverd, zwijgzaam is over het geheim van de schoot van God. Zullen wij het dan maar niet houden bij een menselijke schoot? Daar heeft de Schrift het veel meer over. De schoot van mensen; mannen en vrouwen: de Schrift maakt geen onderscheid; over de schoot van de vader (Lc 16,22.23) en van de moeder (1 Kon 3,20 (2x); 1 Kon 17,19; Rut 4,16; Klaagl 2,12); van de voedster (Num 11,12) en van de herder (2 Sam 12,3), van de man (Gen 16,5; Deut 13,7; 28,54; 2 Sam 12,8; 1 Kon 1,2; Spr 5,20; 6,27; Sir 9,11; Mik 7,5) en van de vrouw (Deut 28,56; Rechters 16,19).

Het is een gevoelswaarde als de H.Schrift over de schoot spreekt: de schoot is de vanzelfsprekende plaats van de liefde; zo is de weg van het geloof geweest, zowel in het Oude als in het Nieuwe verbond. Na, het profetisch verhaal van een menselijke herder die hart en schoot heeft, ontstond het beeld van de goddelijke herder, Gods arm, Gods schoot; "in sinu Patris" (2 Sam 12,3):

*'Als een herder weidt Hij zijn kudde,
neemt de schaapjes op zijn arm*

en legt ze neer in zijn schoot' (Jes 40,11).

Neem Gods levend woord, een woord dat Gó d tot je spreekt in levende lijve; neem het in je hart en in je schoot, laat het je ervaringsruimte (Ps 89,51; ± 36,13; Pred 7,9) verwarmen en verdiepen, zodat hoop en verwachting in je kunnen groeien, die zelfs in Job nooit uitstierven:

*'O, werden mijn woorden opgeschreven,
opgetekend in een boek,
met een stift van ijzer en lood
voor eeuwig op een rots gegrift:
'Ik weet dat mijn Verlosser leeft
en tenslotte op aarde verschijnt;
dat ik mij zal oprichten achter mijn huid
en, van mijn vlees uit, God zal aanschouwen! ...*

Mijn nieren smachten ernaar in mijn schoot' (Job 19,23-27).

Houdt zijn woord vast, houdt zijn woord warm, als onderpand van hoop, geloof, als een belofte: 'Het woord van zijn mond heb ik bewaard in mijn schoot' (Job 23,12).

Een van de stijlfiguren van de gewijde schrijvers is dat men met iets begint en aan het eind daarop terugkomt, zodat het geheel als het ware is ingesloten. In de proloog: 'Het Woord was bij God' (Joh 1,1) en aan het eind: 'in de schoot van de Vader (Joh 1,18). Daardoor wordt de proloog één schoon geheel.

Afsluitend een gesprekje met Jezus. Van hart tot hart als vrienden onder elkaar. Tijdens de meditatie kan men gedachten hebben, ook eens iets tegen Hem zeggen. Dat hoeft niet al te ordelijk, want men kan opeens behoefte hebben iets te zeggen. Maar aan het eind is het goed Hem in ieder geval iets te zeggen, bij wijze van afsluiting. Eerst tot Jezus. Hem tenslotte vragen ons bij de Vader te brengen. Hij is immers het Woord van God, het Woord van zijn Vader; het is God die door Hem spreekt. Dan een gesprekje met de Vader, die ons in Jezus toespreekt. Uiteindelijk worden wij tot God de Vader gevoerd uit wie wij voortkomen. Het gebed tot de Vader laten zijn als in het uur van sterven, als ons leven, dat wij uit zijn hand hebben ontvangen, weer terugvloeit in Hem. Bidden is een vooruitgrijpen op, een vooraf verwerken van het sterven. Men kan een genade afsmecken, een voorbede doen, om sterkte bidden, loven, prijzen, danken en aanbidden, naargelang. Zo het gebed, en in ons gebed onszelf en ons leven, laten uitstromen in de Vader. Steeds bij de kerk eindigen: sluiten met het 'Onze Vader'. Het kerkelijk 'Onze Vader' vullen met de genade, in het persoonlijk gebed ontvangen. De ontvangen genade als het ware teruggieten, overgieten, naar de eucharistie toe, naar heel de kerk toe, die in deze wereld het teken en het sacrament is van Gods genade. Zo wordt het persoonlijk gebed opgevangen door de kerk, in het kerkelijk gemeenschapsgebed.

Tenslotte de drie vragen van de reflexie schriftelijk beantwoorden. Schriftelijk, omdat we er dan goed over nadenken, anders blijft men gemakkelijker een beetje vaag. Schriftelijk ook om in het verloop van de meditatie te kunnen zien hoe men vooruit gaat.

- 1) 'Waar was ik in de tijd dat ik niet bij Hem was?' Dat zijn dus de verstrooiingen van het afgelopen gebedsuur. Het is van belang die op te schrijven; dan weet men welke dingen ons zo bezighouden dat wij daarbij niet tegelijkertijd aan God denken. Daarom is die vraag zo geformuleerd; ik wilde bij Hem zijn en iets hield er mij van af. Hier vindt men ook zijn

zonden. Want tijdens het gebed is men met iets van het geloof bezig, en de verstrooiing is juist een gebied daarbuiten, een gebied, een wereld, waar het geloof nog niet voldoende vat op heeft gekregen, waar men zelf aan het piekeren is, zelf aan het zorgen. De verstrooiingen gaan over 'de wereld . . . door Hem geworden', die Hem toch 'niet erkende' (Joh 1,10). Wie zijn verstrooiingen opschrijft, heeft zwart op wit in hoever hijzelf Jezus nog niet erkent als degene die alles mag vullen, die alles in allen mag zijn.

- 2) 'Waar waren wij wel bij elkaar?' Deze vraag is het omgekeerde van de eerste, zodat wanneer men van de eerste vraag neerslachtig is geworden, men door de tweede vraag weer bij kan komen. Zoals men bij het antwoord op de eerste vraag vindt wat men in zijn leven moet veranderen, zo vindt men bij het antwoord op de tweede vraag datgene waardoor men zijn leven kan veranderen, in welke richting men zijn leven mag veranderen, en waar men de kracht vindt om het leven te veranderen.
- 3) De derde vraag gaat niet over het afgelopen gebedsuur, maar over het eigenste ogenblik waarop men de reflexie opschrijft: 'Wat voel ik nu voor Hem, nu na afloop van het gebed?' Deze vraag gaat over de neerslag van het gebed in de diepte van ons wezen. Het kan best zijn dat men bij zichzelf denkt: 'Het gebed was niet veel vandaag', maar dat men toch door de derde vraag merkt dat men in liefde is gegroeid, bij voorbeeld omdat men zich heeft ingezet.

Bij een herhaling niet alles nog een keer doen zoals men het gedaan heeft; dat kan nauwelijks. Maar waar men weerstand had, er niet zo goed in kon komen, dat in de herhaling meenemen, bijtrekken, aanvullen. En waar men Hem al vond, wat al voor ons geschreven leek, dat nog uitdiepen. Ook waar men inzicht had.

UIT: Gedeelte uit "Aanzetten tot meditatie", volgens Johannes 1987 van pater P.Penning de Vries SJ.